

ИБРАХИМ ЙЫЛДЫРЫМ

ФОЛЬКЛОР ЖӘНЕ ОНЫҢ МАҢЫЗЫ

Барлық әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар сияқты фольклордың да өзінің зерттеу объектісі — «мәдениет» ұғымымен тікелей байланысты. Фольклор жеке бір ғылым ретінде XIX ғасырда мәдениеттің, гуманизмнің, қоғамның дамуымен көп қырлы руханият ретінде танылған [1.18].

Мәдениет әдептілік, кішіпейілділік, жоғары деңгейдегі өмір салты, сән, нәзік өнер талғамы сияқты салаларды қамтиды. Осы салаларда адам баласының жетістіктерінің нақты, дәйекті өлшенуі мүмкін емес екендігі белгілі. Бұл ой 1871 жылдан бастап Эдуард Тэйлордың пікірлерімен сәйкес. «Белгілі бір қоғамның өмір сүру салты, қоғамның барлық мүшелері сіңірген элементтердің жиынтығы» сияқты тың түсініктер пайда бола бастады.

Бүгінгі таңда, әлеуметтік ғылымдарда «мәдениет» сөзі қандай да бір қоғамның түрлі жолдармен өз ерекшеліктерін және өмір сүру тәсілдерін көрсетудің орнын толықтырады. Ис-әрекет, дағды, әдет-ғұрып, тыйымдар, сәулет, музыка, әдебиет, мәдениет ұғымдары негізінде адамдардың үйрену жолымен табысқа жету нәтижесінде орнатқан материалдық және рухани байлықтың, құндылықтардың жалпы атауы мәдениет болған.

Фольклор сөзі — өмір тәжірибесі мен салуатты өмір салтына қатысты ассоциациялау немесе ойға байланыстырылатын, түсіндірілуі күрделі сөз. Тура бір өлең сөзі сияқты фольклордың өзіндік терең мән-мағынасы бар, алайда, нақты бір тұрақты анықтамасын беру қиындық туғызады. Осы себепті фольклор бір-бірінің мағынасын толтыратын әртүрлі мағыналардан тұрады. Осы мағыналардың кейбіреулері мыналар:

Бір ұлттың немесе бір халықтың материалдық және рухани алаңда мәдени жетістіктерді негізге алған, осы жетістіктерді өзіне тиісті тәсілдермен ретке келтірген, жүйеленген, сарапталған, болжамдар жасалған және соңғы сатысында біріктіруге бағытталуды мақсат тұтқан бір тарау болып табылады [2.15]

Фольклор — ис-әрекеттер мен салт-дәстүрлердің объектісі болып табылатын адамды бұдан да терең түсінуге және адамға байланысты мәселелерді тереңінен зерттеуге бағытталған, XIX ғ. басында пайда болған ғылым саласы [3.5].

Фольклор — әдет-ғұрыпқа қатысты материалдық және мәдени құндылықтарын өзіне тән тәсілдермен жинақтаған, зерттеген, топтастырған, тұжырымдаған және халық мәдениеті бойынша құнды зерттеу жүргізетін ғылым саласы [4.5].

«Фольклор сөзі — хатқа түскен әдебиет». Бұл анықтама функционалдық ұғым ретінде танылған түсінік [5.130].

Фольклор — «халықты тану» дегенді білдіреді. Ауыздан шыққан сөздермен және қабілетпен айтылатын барлық мәліметтерді мәселен, еліктеу өнеге көрсету мақсатында меңгерілетін басқа да тәсілдермен осы қабілеттерден туындайтын дүниені қамтиды. Фольклор сөз өнері жетістіктерінен басқа халықтық өнер, халық кәсібі, ұлттық аспаптар, ұлттық киімдер, ұлттық салт-дәстүр, халық сенімі, халықтық ем, ұлттық тағамдар, халық әуендері, ұлттық ойындар, халықтық көңіл көтеру, той-думандар, халықтық дене қимылдар мен сыпайы ис-әрекеттер және халық әңгімелері сияқты өзіндік сипаттармен ерекшелінетін құндылықтарды қамтиды [6.63].

Осы құндылықтардан біз халыққа тиісті барлық руханият дүниесі фольклордың негізгі тақырыбы және осы саланың зерттеу объектісі екендігін түсінеміз. «Мәдениет» сөзінен кейін келетін «фольклор», яғни «халық білімі» ұғымы нені түсіндіретіндігін толық анықтау және осы ғылым саласы зерттейтін объектіні нақты зерделеу үшін ең алдымен, «халық» ұғымының анықтамасын беруіміз керек. «Халық» ұғымы XX ғ. дейін топ ерекшелігіне сүйенген бір қоғам ретінде түсіндірілген. «Халық» ұғымына ең алғаш рет Еуропа ғалымдары анықтама берген. Олардың пікірінше, қалада екі топ адамдар өмір сүреді, біріншісі — қалалық, жоғары білімді, сән бақылайтын, материалдық жағдайы барынша жақсы, «таңдаулы», «мәдени» кісілерден топтастырылған. Ал екінші топ болса, қаланың шет аймақтарында немесе ауылдарда тұратын, қарапайым, оқу-жазу сауатын ашқан, сол қоғамға тән өткен ғасырлардан қалған тарихи, мәдени құндылықтарды бойына сіңірген адамдардан тұрады. «Халық» зиялы немесе қалалық қауыммен қатар өмір сүруде. «Халық» әлемде болып жатқан оқиғалардан бейхабар, сауатсыз және «жабайы» деп танылатын берілген топтан барынша ұзақ қашықтықтағы шеңберде

түсіндіріледі [7.2]. Бұл түсінік қисынының мақсаттанған біреуі халықтың кім екендігінен емес, өзін «зиялы, тандаулы» деп сипаттау әрекеті. Басқаша айтар болсақ, Еуропалы зиялылар өзін оқу-жазуды білетін, әдеби, қалалық және өркениеттен хабары бар деп қабылдағанда, өз ортасында осы ерекшеліктерді бойына сіңіре алмаған басқа адамдардан, сауатсыз, алайда білімді, қаладан тыс, қалаға жақын бір аймақта тұратын және өркениетті жан-жақты меңгермеген қоғам деп баға береді. Өзінен осындай қасиеттерімен ерекшелінетін осы кесімді адам қоғамдастықтарды «халық» (folk) терминімен атаған.

Егер осы таным қабылданған болса, халық білімі адамдары үшін кең ауқымды жұмыс атқару ортаға шығар еді. Бүгінгі таңда «халық» сөзі осы ауқымды жұмыстардан аулақ ұстайды; араларында кәсіп, тіл, дін, сияқты ортақ байланысты, кейбір салттарды жандандырып жүрген адамдар тобы болып табылады. Топ мүшелері бір-бірін түсіне алады, алайда салт-дәстүрінің негізін біледі. Бұл топ бір отбасы сияқты кіші және бір ұлт сияқты үлкен бола алады. Бір қоғамда саны өте көп, шексіз бір халық тобы болуы мүмкін. Бір дін адамы мамандығына қарай «мұғалім» аталған халық тобы ішінде болғанда, этникалық тамыры жағынан басқа топқа да сіңісіп кете алады.

«Мәдениет» және «халық» сөздеріне түсінік берілгеннен кейін фольклор сөзінің қалай пайда болғанын және мағынасын анықтаудың маңызы ерекше. Халық білімі туралы зерттеу жұмыстарының екі түрлі бастауы бар екендігі айтылуда. Біріншісі, 1812 жылғы Германиядағы Гримм бауырларының «Үй және бала ертегілері» атты кітабының жариялануы, екіншісі, 1846 жылы ағылшын Уилиям Джон Томстың «Folk-Lore» терминін пайдаланғаны. «Folk-Lore» сөзінің түбірі «folk – халық» және «lore – ғылым» сөздерінен тұрады, яғни халық білімі деген мағынаны береді. «Folklore» термині неміс тілінде «volks-kunde», ал француз тілінде «traditions popu-laires» деп түсіндіріледі. Ағылшын тіліндегі «Folklore» 1891 жылы өткен халықаралық Фольклор конгресінен кейін «Folklore» деп немесе әр тілде өз аудармасы жасалып, пайдаланыла бастады.

Седат Вейис ӨРНЕК атты фольклортанушы фольклордың рөлін және атқару қызметін былайша түсіндірген: «Фольклор белгілі бір елдің, белгілі бір халықтың, белгілі бір этникалық топтың өмір сүру салтында орын алатын іс-әрекет нормаларын, тіршілік ету жолдарын, оқиғалар мен

жағдайларға байланысты мінез-кұлқын, қоршаған ортаға деген ойын және көзқарастарын түсіндіреді. Салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптарды іздестіріп, анықтауда және бір халықтың болмыстық өзегін айқындап, одан ерекше туындылар жаратуда халық білімінің рөлі мен маңызы бірінші кезекте тұрады [8.16]. Фольклор жоғарыда атап көрсеткен мақсат пен міндеттерін орындауда әртүрлі басқа ғылым салаларымен тығыз байланыста болуы керек. Фольклор тарих, әдебиет, әлеуметтану, антропология, психология, этнология, археология, діндер тарихы, өнер тарихы, тіл білімі, география, медицина, құқықтану, сәулет өнері, мал дәрігерлігі, дінтану сияқты шамамен барлық гуманитарлық ғылымдармен тығыз байланысты. Мәдени-әлеуметтік экологияда адамзат барлық дүниетаным тұрғысынан қоршаған ортамен қарастырылады. Осылайша жергілікті деңгейден республикалыққа, республикалықтан әлемдік деңгейге өту арқылы адамзаттың ортақ мәдениетіне үлес қосады.

«Фольклор кез келген адамдарға ғана тән емес, ол мәдени қоғамның ортақ қазынасы болып табылады. Осы себепті фольклор «ұлттық» құрамның бір бөлігі болып саналады» [9.150]. Избулдың осы анықтамасында көрсетілгендей, жергілікті байлық пен мәдениет құндылықтарын бүгінгі таңдағы құндылықтар сәулесінде талқылап, әлемдік деңгейдегі мәдениетке жетуге болады.

Әлемде фольклордың дамуы

Фольклор батыстық дәстүрінде арнайы пән ретінде ХІХ ғ. соңына қарай қалыптаса бастады. Алайда бұдан бұрын да фольклорлық сипаты бар қайнар көздерді кездестіруге болады. Көне Грекияда Паусаниас (Pausanias) (б.э.д. II ғ.) өз еліндегі төменгі сатыда өмір сүріп жатқан қарапайым халықтың өмірлерін, наным-сенімдерін зерттеу мақсатында фольклор саласындағы алғашқы ізденушілік қадамдарын жасаған жазушы ретінде танымал [10.7]. Араб шейхы Ибн-и Фазланың Х ғ. Орта Азияға жасаған саяхатына қатысты жазған саяхатнамасында, венециялық Марко Полоның ХІІІ ғ. Қиыр Шығысқа саяхатын түсіндірген еңбегінде фольклорға қатысты бірнеше мәліметтер кездеседі.

Еуропа тарихында халықтық фольклор халықтың жаратқан рухани өнімдерінің құндылығы ретінде еуропалықтардың, Американы жаулап алуынан кейін қалыптасқан. Осы құрылыққа келген діндарлар, саяхатшылар, өнер адамдары

Американың түпкі тұрғын халқының салт-дәстүрлерін, наным-сенімдерін және әдет-ғұрыптарын меңгеріп, жинақталған мәліметтерді белгілі бір тауға етіп жазған. Бұл еңбектер Еуропада байырғы тұрғындар мәдениеттеріне қатысты қызығушылықтар туғызған.

Осыдан кейін-ақ батыстың зиялы қауымының назары Азияға аударылады. Мистикалық «шығыстанушылар, діндарлар және саяхатшылар» көптеген зерттеу жұмыстарын жүргізіп, өз еліне қайтқаннан соң алғашқы дәуірлерге тән іздерді жинақтай бастайды. XVI–XVII ғғ. зерттеу объектісі болған халықтардың әдет-ғұрпы салт-санасы жайлы әртүрлі кітаптар жазылады.

Фольклор тарихында қысқаша түрде «Гримм бауырлар» ретінде танылған ағайынды Вильгелм (Wilhelm) (1787–1859) және Джакоп (Jakob) (1785–1863), неміс ауыз әдебиеті, құқығы мен тіліне қатысты өте маңызды шығармалар жасаған, сонымен бірге халықтық фольклорды ғылыми зерттеу объектісі ретінде танып, оны жанжақты зерттеуде көп жұмыстар атқарған [3.81].

XIX ғ. бастап еуропалық зиялы қауым өкілдері рухани намысы бар бір ғалым атына, империя мен құлдық құрбандарының өздеріне деген сенімдері мен ұлттық намысын сіңдіру мақсатында сол заманға дейін қалам тартылмаған тарихтың және ешқандай тіркеуі жоқ мәдениеттердің ізіне түсе бастады. Неміс, ағылшын, француз және швед ғалымдарының осы жұмыстардағы атқарған рөлі ерекше маңызға ие. 1872 жылы Стокгольмде «Нордиска» (Nordiska) мұрағаты атындағы бір фольклорлық туындылар үшін мұрағат ашылды. 1886 жылы Осло университетінде алғашқы фольклор кафедрасы құрылды. Халыққа қатысты жасаған зерттеу-ізденушілік жұмыстары арқылы сол халықтың өкілдеріне «кім болғаны» туралы түсініктеме беруге тырысқан [11.93].

XX ғ. басында Еуропа елдеріндегі фольклор саласындағы журналдармен мұрағаттар көбейе бастады. Әрбір халық өз елінің фольклорын қарап шығып, жинақтауға, мұрағатта сақтауға кірісті. Көптеген елдерде фольклор зерттеу институттары пайда болды. Осы атқарылған жұмыстар әлемдегі басқа мемлекеттерге де әсерін тигізіп даму сатысы кенжелеп қалған мемлекеттер де өз фольклорын жинақтау, зерттеу жұмыстарына етене кірісе бастады [12.18].

Қазақстанда фольклордың дамуы

Еуропа елдеріндегі сияқты фольклордың Қазақстанда ғылымның бір саласы ретінде таны-

лып, қазақтың халықтық мәдениетінің объектілерін жинақтап, келешек ұрпаққа насихаттайтын бірнеше кітаптар жазылған. Осы шығармашылық жұмыстар бүкіл Түркі дүниесінің ортақ негізгі шығармалары ретінде танылуда. VIII ғ. жазылған Орхон – Енисей жазулары ең ежелгі шығарма ретінде қабылдануда. Жүсіп Баласағұнның «Құтадғу білік» атты кітабы (XI ғ.), Махмұд Қашқаридың «Дивани лұғат ит-Түрік» (XI ғ.), XIV–XV ғғ. хатқа түскен «Қорқыт Атаның кітабы» сияқты еңбектер өте жоғары бағаланатын, фольклордың қайталанбас туындылары болып табылады. Алтын Орда кезеңінде жазылған «Оғузнама», «Қисасу Енбия» сияқты еңбектерде қазақ дастандарында көрініс берген сарындар жиі кездеседі.

Бұдан басқа Әмір Темір кезеңінде Сыпыра жырау, Жәнібек ханның билік жүргізген уақытындағы Асан қайғы өлеңдері де маңызды фольклорлық туынды болып есептеледі. Осы жыраулар туралы аңыз-әңгімелер және соған қатысты шығарылған өлең-шумақтар сол заманнан бүгінгі таңға дейін сақталып келген фольклор шығармалары болып табылады [13.23].

XVII ғ. бастап, әсіресе, орыс түркітанушылары қазақ халқының ауыз әдебиетін зерттей бастаған. Ресей патшалығы қазақ даласына тарихшы, этнограф және географтардан жасақталған комиссияларды, саяси тұлғалар мен миссионерлерді жіберіп отырған. Осы ғалымдар қазақ халқының тарихын, этнографиясын, тілін, мәдениетін және фольклорын зерттей бастаған. Г. Гавердовский, А. Левшин, П. Паллас, В.В. Радлов өздерінің жүргізген зерттеулері бойынша ғылыми туындылар жазды. Бұдан кейінде көптеген ғалымдар қазақ халқы туралы егжей-тегжейлі зерттеулер жүргізілді. Г.Н. Потанин, Ш. Уәлиханов, В. Радлов, И. Брезин, А. Васильев, Е. Алекторов, А. Диваев, Н. Ильминский, П. Мелиоранский, Н. Остроумов, И. Кастен сияқты ғалымдардың еңбектері қазір көпшілікке мәлім. Осы ғалымдардың жинақтаған фольклорға қатысты еңбектері «Оренбургский листок», «Живая старина», «Вестник Европы», «Отечественные записки» және т.б. газет-журналдарда жарық көрген [13.44]. 1850 жылдардан бастап қазақ фольклоры жаңа бір кезеңге аяқ басты. Бұл кезеңге дейінгі хандық жүйе бойынша басқарылған және жауынгер қазақ халқы орыс отаршылығы қысымында болғандықтан фольклордың мазмұны да өзгере бастады. Отырықшылық өмір, егін шаруашылығы және қалалық саудаға сүйенген жаңа өмір сүру салты өзгеше бір ой жүйесін қалыптастыр-

ды. Діни білім беруді дамытумен бірге фольклор жетістіктері халыққа жазбаша түрде беріле бастаған. Фольклор шығармаларының жариялануында татарлардың алатын орны ерекше. Қазан және Уфа қалаларында басып шығарылған көптеген қазақ шығармаларының тілінде татар тілі басым. Кейбір еуропалық және орыс жазушылардың шығармалары қазақ халқының зиялы қауымы мен ақындарының қызығушылығын тудыруына байланысты олар жаңа туындылар жазып немесе осы шығармаларды қазақ қоғамының түсінігі мен ой-өрісіне сәйкес жариялаған. Мәселен, ұлы Абаймен оның ізін қуушы шәкірттері А.С. Пушкин, М.Ю. Лермонтов, И.А. Крылов сияқты ақын-жазушылардың шығармаларының аудармаларын жасаған.

Кеңес одағы заманында ауыз әдебиет туындыларын жинақтау және жариялау шаралары барынша жандана түсті. Өткен ғасырдың 20-30-шы жылдар аралығында Ахмет Байтұрсынов, Халел Досмұхаммедов, Қаныш Сәтбаев, Әбубәкір Диваев, Сәкен Сейфуллин, Сәбит Мұқанов сияқты зиялы қауым өкілдері фольклор саласындағы туындыларды жинап жариялауда зор жұмыстар атқарды. 1958 жылы М. Ғабдуллин «Қазақ халық әдебиеті» атты кітабын жариялаған. Қазақ ССР-і Ғылым академиясы М.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтында комиссия құрылып, 1948, 1960, 1964, 1968 жж. қазақ және орыс тілдерінде «Қазақ әдебиеті тарихы» атты шығарма Көркем әдебиет баспасынан жарық көрген.

Кеңес үкіметі одағы құрылғанға дейінгі қазақ фольклорына қатысты жинақтар дайындаған зерттеушілер әдетте орыс немесе еуропалықтар болғандықтан олар өздерінің фольклорлық зерттеулерінде қалыптасқан теориялар мен әдістерге сүйене отырып, зерттеу жұмыстарын жүргізген. Қазақ фольклорына тән жанрлар ескерілмей, зерттеу жұмыстарынан жырақ қалған. Сол себепті де бұрынғы Кеңес Одағы құрылған алғашқы жылдар тұсында бұл кемшілік уақыт өте жойыла бастаған. Алайда 1940-шы жылдардан кейін фольклордың тарихын дәуір-дәуірге бөліп зерттеуге көп бармады, ал барған күннің өзінде атеистік әдіснамадан шыға алмай, таптық формациялар бойынша қарастыруға мәжбүр болды. 1980-ші жылдардан кейін осы кемшілікті жою жұмыстары атқарыла бастағандығы айқын. Академик Рахманқұл Бердібай және профессор Шәкір Ибраевтың университет студенттеріне арнап жазған «Қазақ халық әдебиеті» атты оқу құралы осы жұмыстардың бірі болып табылады.

Бүгінгі таңда түрлі академия және университеттерде білім беріп жүрген қазақ оқытушы-профессорлары фольклор қазынасын ерекше назарға ала отырып, зерттеу және мұрағаттау жұмыстарын белсенді түрде жүргізуде. ҚР ҰҒА-ның М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институты 2007 жылы жариялаған «Қазақ әдебиеті тарихы» атты шығармасы осы жұмыстардың бір жемісі болып табылады.

Қорыта айтқанда фольклор – адамзаттың туғаннан өлімге дейінгі адам өмірінде орын алатын барлық материалдық және рухани мәдениет элементтерін ғылыми тұрғыда жинақтайтын, зерттейтін, бағалайтын және жүйелі түрде түсіндірмесін беретін ғылымның бір саласы. Фольклор мәдениет тарихын зерттейді, мәдениетаралық ұқсастықтар мен ерекшеліктерді анықтап, нәтижелерін реттейді және халықтың пайдалана алуы үшін жариялайды.

Халыққа қатысты барлық нәрсені зерттейтін фольклор саласы тек салт-дәстүр, әдет-ғұрыпты қамтумен ғана шектелмей, сонымен бірге заманауи және көкейтесті тақырыпты да қамтиды. Бұл пән тек қарапайым халықтың ғана емес, өндірістік құрылыс пен дамыған қалалардағы болып өткен жағдайларды да зерттейді. Сондай-ақ экономикалық, қоғамдық және мәдени өзгерістерін де қамтиды. Фольклор қоғамдағы болмысты тарихи көлемде қарастырады, осылайша өткен шақтағы бүгіннің дамуын, бүгін болса келешекке өтудің анық ерекшеліктеріне тоқталуға бағытталады. Жоғары оқу орындары фольклор мәліметтерін жүйелі түрде жинақтап, мұрағаттап, халық өмірінің негізгі серпінін, әдет-ғұрыптары мен салт-дәстүрлерін, ұқыптылық пен іс-әрекеттерін, шығармашылық қабілеттері мен бейімдерін, мейірім мен талғамын зерттей отырып, ұлттық мәдениеттің дұрыс үлгіде жасалуына, бағалануына және болжау жасауға үлесін қосулары керек.

ӘДЕБИЕТ

1. *Arnold, Matthew*. 1988 (1869) *Culture and Anarchy*. Ed J. Dover Wilson. Cambridge: Cambridge University Press. (Актаран: Зобаноплу, 2005, Halkbilim Kuramlarэ, Akzar Yayınlarэ, Ankara. 366).

2. *Црнек, Sedat Veyis* (2000), *Türk Halk Bilimi, Kьltьr* Bak. Yay., 420 sayfa, Ank.

3. *Zobanoplu, Iьzkьl* (1999), *Folklor Kurallarэ ve Araьtirma Yьntemleri Tarihine Giri*, Akcag Yay., 360 sayfa, Ank.

4. *Tan, Nail* (2000), *Ataturk ve Turk Halk Kulturu*, Ekip Grafik, Ankara.

5. *Francis Le Utley* (cev. Tuba Saltэk), *Milli Folklor* 2005, yэl 17, s. 65, s.130, Ank.

6. *Bascom, William* (2004), Halkbilimi, Sıǵız Sanat Ve Kultur, Milli Folklor, s. 63, Feryal Mat, Ankara.

7. *Ekici, Metin* (2000), Halk ve Halk Bilgisi Ы zerine Bir Deneme, Milli Folklor, s.45, Feryal Mat. Ank.

8. *Црнек, S. Veyis.* (1977). Тьрк Halkbilimi, Ankara, Ію Bankasэ Yayınlarэ.

9. *Izbul Yatэn.*1982. “Кьлтьг Antropolojisinin Folklorla Baktэ Aзэсэ”. “II. Milletlerarasэ Тьрк folklor Kongresi Bildirileri, C. 1 , Ankara : Gazi Ыniversitesi Basımevi, s.145-153).

10. *Boratav, Pertev Naili.* 2000. Halk Edebiyatэ Dersleri. Yayına Hazırlayan, M. Sabri Koz, Тьркиye E. ve T. Vakfэ KB Yayınэ, Numune Matbaasэ, Istanbul.

11. *Smidchens, Guntis* (2000) . Folklorizmi Yeniden Deperlendirmek, Folklor / Edebiyat Dergisi , S. 24, Istanbul.

12. *Tan, Nail*, 1985, Folklor genel Bilgiler, Istanbul, Halk Кьлтьг Yayınlарэ

13. *Bolat, Korganbekov – Іюна,* Almagьl (2007). Kazak Folkloru ve Sovyet Іңnesi Kazak Edebiyatэ, Istanbul.

Резюме

В статье рассматривается современное значение основных понятий фольклора – как «культура» и «народ», а так же возникновение и формирование фольклора как науки в мире и в Казахстане.

Summary

This article deals with the modern value of the basic concepts of folklore – terms «culture» and «people» and the way of folklore formation and development as the branch of science in the world and Kazakhstan.